

ଓଁ ଶ୍ରୀ ଗଣେଶାୟ ନମଃ

ପ୍ରାଚୀନ ଭାରତୀୟ ବୈଦିକ ସାହିତ୍ୟ

Vedic Literature of Ancient India

ଉପନିଷଦ

(ଉପନିଷତ୍)

Upanishad / उपनिषत्

୧୦୮ ଉପନିଷଦ (ଭାଗ – ୩)

108 Upanishad (Vol – 3)

ସଂପାଦନ - ଶ୍ରୀ ପ୍ରକାଶ ପ୍ରଧାନ

Editor – Prakash Pradhan

ଭାଷା - ସଂସ୍କୃତ-ଓଡ଼ିଆ

Language – Sanskrit - Odia

ଉପଦେଷ୍ଟା

ପଣ୍ଡିତ ଶ୍ରୀ ସତ୍ୟୋଷ କୁମାର ମିଶ୍ର

ସଂପାଦକ, ହିନ୍ଦୁ ମହାସଭା, ଓଡ଼ିଶା ଶାଖା

ବେଦ ଉପନିଷଦ

ଉପନିଷଦ ଗୁଡ଼ିକ 'ବେଦ ଯୁଗ'ର ଶେଷ ଆଡ଼କୁ ରଚନା କରାଯାଇଥିଲା । ଉପନିଷଦ 'ଷଦ' ଶବ୍ଦରୁ ଆସିଅଛି, ଷଦ ଅର୍ଥାତ 'ବସିବା', ଏଥିରେ ପୂର୍ବରେ 'ଉପ' ଓ 'ନି' କୁ ଯୋଡ଼ା ଯାଇଛି । ଅର୍ଥାତ 'ଉପ' ର ଅର୍ଥ ପାଖରେ , 'ନି' ର ଅର୍ଥ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ, ତେଣୁ ଉପ-ନି-ଷଦ, ଯାହାର ଅର୍ଥ ହେଲା, ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ଗୁରୁଙ୍କ ପାଖରେ ବସିବା, ଅର୍ଥାତ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସମର୍ପଣ ସହିତ ଗୁରୁଙ୍କ ପାଖରେ ବସି ବେଦର ଶେଷ ଭାଗ ଅଧ୍ୟୟନ କରିବା । ଉପନିଷଦକୁ ବେଦର ଚତୁର୍ଥ ସ୍ତର ବା ଅଂଶ ବୋଲି କୁହାଯାଏ ।

ଯେହେତୁ ଉପନିଷଦ ଗୁଡ଼ିକ ବେଦର ଅନ୍ତ ଆଡ଼କୁ ରଚନା କରାଯାଇଥିଲା, ସେଥିପାଇଁ ଏହାକୁ 'ବେଦାନ୍ତ' ମଧ୍ୟ କୁହାଯାଏ । ଅଧିକାଂଶ ଉପନିଷଦ ଗୁଡ଼ିକର ବିଷୟବସ୍ତୁ 'ଆତ୍ମବିଦ୍ୟା' ଓ 'ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ୟା' ଉପରେ ଆଧାରିତ । ଏହାକୁ ଅନେକ ଗବେଷକ ବା ପଣ୍ଡିତ ବା ଜ୍ଞାନୀମାନେ ଅନେକ ଆଖ୍ୟା ଦେଇଛନ୍ତି ଯଥା – 'ଆଦି ଶଙ୍କରାଚାର୍ଯ୍ୟ' ଏହାକୁ 'ଆତ୍ମ ଓ ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ୟା' କହିଛନ୍ତି, 'ମାକ୍ଷ ମୁଲ୍ଲେର୍' ଓ 'ପାଉଲ୍ ଦେଉସାନ୍' ଏହାକୁ 'ଗୁପ୍ତ ଶିକ୍ଷା', ଓ 'ପାଟ୍ରିକ୍ ଓଲିଭେଲ୍ଲେ' 'ଲୁକ୍କାୟିତ ଅର୍ଥ', ବୋଲି କହିଛନ୍ତି ।

ଏହା କୁହାଯାଏ ଯେ, ଯେଉଁ ଶିଷ୍ୟ ମାନଙ୍କର ଚରିତ୍ର, ଶିକ୍ଷା ଓ ଗୁରୁଭକ୍ତି ଠିକ୍ ରହୁଥିଲା, ସେମାନଙ୍କୁ କେବଳ ଉପନିଷଦ ଶିକ୍ଷା ଗ୍ରହଣ କରିବାର ସୁଯୋଗ ମିଳୁଥିଲା । ସେଇଥିପାଇଁ ଉପନିଷଦ ମାନଙ୍କୁ "ଗୁପ୍ତ ବିଦ୍ୟା" କୁହାଯାଏ ।

ଇତିହାସକାର ଓ ଗବେଷକ ମାନଙ୍କ ଅନୁସାରେ ବେଦରେ ସମୁଦାୟ ୧୦୮ଟି ଉପନିଷଦ ଅଛି । ଏହିସବୁ ଉପନିଷଦ ଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବେଦ ଅଧୀନରେ ସେମାନଙ୍କର ପ୍ରାଧାନ୍ୟ ଓ ବିଷୟବସ୍ତୁ ଅନୁସାରେ ବିଭକ୍ତ କରାଯାଇଛି । ବିଭକ୍ତିକରଣର ପଦ୍ଧତି ଗୁଡ଼ିକ ହେଲେ - ମୁଖ୍ୟ, ସାମାନ୍ୟ, ସନ୍ନ୍ୟାସ, ଶାକ୍ତ, ବୈଷ୍ଣବ, ଶୈବ, ଓ ଯୋଗ । ଅର୍ଥାତ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବେଦର ମୁଖ୍ୟ, ସାମାନ୍ୟ, ସନ୍ନ୍ୟାସ, ଶାକ୍ତ, ବୈଷ୍ଣବ, ଶୈବ, ଓ ଯୋଗ ଉପନିଷଦ ଗୁଡ଼ିକ ଅଛି । (ତଳେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଟେବୁଲ୍‌ରେ ଏହାର ସଂକ୍ଷିପ୍ତକରଣ ପାଇ ପାରିବେ)

ଏସବୁ ଉପନିଷଦ ଭିତରୁ ଦଶୋପନିଷଦ, ଅର୍ଥାତ ୧୦ଟି ଉପନିଷଦକୁ 'ମୁଖ୍ୟ ଉପନିଷଦ' ଭାବରେ ମାନନ୍ତି, ଏଥିରେ, ପରେ ଆଉ ୩ଟି ଉପନିଷଦ ଯୋଗ କରାଯାଇ ଏହାକୁ ୧୩ଟି କରିଦିଆଗଲା । ତେଣୁ ୧୩ଟି ମୁଖ୍ୟ ଉପନିଷଦ, ସେଗୁଡ଼ିକ ହେଲେ - (ଦଶୋପନିଷଦ) - ଈଶ, କେନ, କଠ, ପ୍ରଶ୍ନ, ମୁଣ୍ଡକ, ମାଣ୍ଡୁକ୍ୟ, ତୈତ୍ତିରୀୟ, ଐତରେୟ, ଛାନ୍ଦୋଗ୍ୟ ଓ ବୃହଦାରଣ୍ୟକ, (ଅତିରିକ୍ତ) - କୌଷୀତକି, ଶ୍ୱେତାଶ୍ୱତର ଓ ମୈତ୍ରାୟଣୀୟ ।

ବେଦ - ଉପନିଷଦ ସଂଗଠନ

ବେଦ	ସଂଖ୍ୟା	ମୁଖ୍ୟ	ସାମାନ୍ୟ	ସନ୍ନ୍ୟାସ	ଶାକ୍ତ	ବୈଷ୍ଣବ	ଶୈବ	ଯୋଗ
ଉକ୍ ବେଦ	୧୦	ଐତରେୟ, କୌଷୀତକି	ଆତ୍ମବୋଧ, ମୁକ୍ତଲ	ନିର୍ବାଣ	ତ୍ରିପୁରା, ସୌଭାଗ୍ୟଲକ୍ଷ୍ମୀ, ବହୁତ,	-	ଅକ୍ଷମାଳିକା	ନାଦବିନ୍ଦୁ
ସାମବେଦ	୧୨	ଛାନ୍ଦୋଗ୍ୟ, କେନ	ବକ୍ରସୂତୀ, ମହା, ସାବିତ୍ରୀ,	ଆରୁଣେୟ, ମୈତ୍ରେୟ, ସଂନ୍ୟାସ, କୁଷ୍ଠିକା	-	ବାସୁଦେବ, ଅବ୍ୟକ୍ତ	ରୁଦ୍ରାକ୍ଷଜୀବା ଲ, ଜବାଳି	ୟୋଗଚୂଡ଼ାମଣି, ଦର୍ଶନ
କୃଷ୍ଣ ଯଜୁର୍ବେଦ	୩୨	କଠ, ତୈତ୍ତିରୀୟ, ଶ୍ୱେତାଶ୍ୱତର, ମୈତ୍ରାୟଣୀୟ,	ସର୍ବସାର, ଶୁକରହସ୍ୟ, ସ୍ୱୟ, ଗର୍ଭ, ଶାରୀରକ, ଏକାକ୍ଷର, ଅକ୍ଷି	ବ୍ରହ୍ମ, ଅବଧୂତ, କଠଶ୍ରୁତି	ସରସ୍ୱତୀ ରହସ୍ୟ	ନାରାୟଣ, କଳି ସତ୍ତରଣ	କୈବଲ୍ୟ, କାଳାଗ୍ନି ରୁଦ୍ର, ଦକ୍ଷିଣାମୂର୍ତ୍ତି, ରୁଦ୍ରହୃଦୟ, ପଞ୍ଚବ୍ରହ୍ମ	ଅମୃତବିନ୍ଦୁ, ତେଜୋବିନ୍ଦୁ, ଅମୃତନାଦ, କ୍ଷୁରିକା, ଧାନବିନ୍ଦୁ, ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ୟା, ୟୋଗତତ୍ତ୍ୱ, ୟୋଗଶିଖା, ୟୋଗକୁଣ୍ଡଳିନୀ, ବରାହ
ଶୁକ୍ଳ ଯଜୁର୍ବେଦ	୧୮	ଇଶ, ବୃହଦାରଣ୍ୟକ	ସୁବାଲ, ମନ୍ତ୍ରିକ, ନିରାଲମ୍ବ, ପୈଙ୍ଗଲ, ଅଧ୍ୟାତ୍ମ ମୁକ୍ତିକା	ଜୀବାଲ, ଭିକ୍ଷୁକ, ତୁରୀୟାତୀତ ଅବଧୂତ, ୟାଜ୍ଞବଲ୍କ୍ୟ, ଶାବ୍- ୟାୟନୀୟ,	-	ତାରସାର	-	ଅଦ୍-ବୟ ତାରକ, ହଂସ, ତ୍ରିଶିଖ-ବ୍ରାହ୍ମଣ, ମଣ୍ଡଳ-ବ୍ରାହ୍ମଣ

ବେଦ	ସଂଖ୍ୟା	ମୁଖ୍ୟ	ସାମାନ୍ୟ	ସନ୍ଧ୍ୟାସ	ଶାକ୍ତ	ବୈଷ୍ଣବ	ଶୈବ	ଯୋଗ
ଅଥର୍ବ ବେଦ	୩୨	ମୁଣ୍ଡକ, ମାଣ୍ଡୁକ୍ୟ, ପ୍ରଶ୍ନ,	ଆତ୍ମା, ସୂକ୍ଷ୍ମ, ପ୍ରାଣାଗ୍ନିହୋତ୍ର	ଆଶ୍ୱମେଧ, ନାରଦପରିବ୍ରାଜକ, ପରମହଂସ, ପରମହଂସ ପରିବ୍ରଜକ, ପରଂବ୍ରହ୍ମ,	ସୀତା, ଦେବୀ, ତ୍ରିପୁରାତାପିନୀ, ଭାବନ	ନୃସିଂହ ତାପନୀୟ, ମହାନାରାୟଣ, ରାମ ରହସ୍ୟ, ରାମ ତାପନୀୟ, ଗୋପାଳ- ତାପନୀ, କୃଷ୍ଣ, ହୃଦୟୀବ, ଦତ୍ତାତ୍ରେୟ, ଗରୁଡ଼	ଅଥର୍ବସିରସ, ଅଥର୍ବଶିଖା, ବୃହଜ୍ଜାବାଳ, ଶରଭ, ଭୃଗୁଜାବାଳ, ଗଣପତ୍ୟର୍ଥବ ଶୀର୍ଷ	ଶାନ୍ତିଲ୍ୟ, ପଶୁପତିବ୍ରହ୍ମ, ମହାବାକ୍ୟ
ସମୁଦାୟ	୧୦୮	୧୩	୨୧	୧୯	୮	୧୪	୧୩	୨୦

ପ୍ରୀୟ ପାଠକ,

ବିଭିନ୍ନ ସୂତ୍ରରୁ ଉପଲବ୍ଧ ଉପନିଷଦ ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସାମାନ୍ୟ ଅନ୍ତର ପରିଲକ୍ଷିତ ହୋଇଥାଏ, ଏହା ଭୁଲ୍ କିମ୍ବା ତୃଟିଯୁକ୍ତ ନୁହେଁ, ଏହା କେବଳ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ସଂସ୍କରଣ ଅଟେ । ଏହି ଉପନିଷଦ ସଂସ୍କରଣରେ ୧୯୪୮ ମସିହାରେ ପ୍ରକାଶିତ "ଇଶାଦି ବିଂଶୋତ୍ତରଶତୋପନିଷଦଃ" ପୁସ୍ତକ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇଛି ।

ଆମ ଜ୍ଞାନ ଅବଧିରେ, ଧ୍ୟାନ ପୂର୍ବକ ସମସ୍ତ ସାବଧାନ, ଓ ଯତ୍ନର ସହିତ ଓଡ଼ିଆରେ ରୂପାନ୍ତର କରାଯାଇଛି । ଏଥିରେ ଭୁଲ୍ ବା ତୃଟି ରହିଥାଇପାରେ, ଯଦି କିଛି ତୃଟି ରହିଯାଇଥାଏ, ତାହା ସଂପାଦକଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟି ଗୋଚରକୁ ଆଣିବାକୁ ଅନୁରୋଧ ।

ଆଶାକରୁଛି, ଏହା ସମସ୍ତ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ଭାଷୀ ଜ୍ଞାନଲିପ୍ତ ଜନମାନଙ୍କ କାମରେ ଆସିବ ଓ ଏହାକୁ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ, ତଥା ଭବିଷ୍ୟତ ପିଢ଼ି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପହଞ୍ଚାଇ ଭାରତର ସଂସ୍କୃତି ଓ ପରମ୍ପରାକୁ ବଜାୟ ରଖିବେ ।

ତାରିଖ - ୧୦.୦୯.୨୦୨୧

ଗଣେଶ ଚତୁର୍ଥୀ

ଶ୍ରୀ ପ୍ରକାଶ ପ୍ରଧାନ

ସଂପାଦକ

ସଂସାରଫଳ, ପଟ୍ଟାମୁଣ୍ଡାଇ, କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ା, ଓଡ଼ିଶା

ଶାକ୍ତ ଉପନିଷଦ

(Shaakta Upanishad)

ଓଁ ଶ୍ରୀ ଗଣେଶାୟ ନମଃ

ସୀତା ଉପନିଷଦ

(Sitopanisat / Sita Upanishad)

ସଂପାଦନ - ଶ୍ରୀ ପ୍ରକାଶ ପ୍ରଧାନ

Editor – Prakash Pradhan

ଭାଷା - ସଂସ୍କୃତ-ଓଡ଼ିଆ

Language – Sanskrit - Odia

ଶୁଦ୍ଧିକରଣ (Proofreading by)

ଶ୍ରୀ କମଳ ଲୋଚନ ପଣ୍ଡା

ଶ୍ରୀ ପ୍ରକାଶ ପ୍ରଧାନ

ସଂପାଦକ

prakash@scholarshoppe.com

ଶୁଦ୍ଧିକରଣ

ଶ୍ରୀ କମଳ ଲୋଚନ ପଣ୍ଡା

ଜିଲ୍ଲା ଅଧ୍ୟକ୍ଷ, ବୈଦିକ ବ୍ରାହ୍ମଣ ପରିଷଦ,

ସମ୍ବଲପୁର, ଓଡ଼ିଶା

klpandajsg@gmail.com

ପ୍ରୀତୋପନିଷତ୍ / ପ୍ରୀତା ଉପନିଷଦ

॥ ଅଥ ପ୍ରୀତୋପନିଷତ୍ ॥

ଇଚ୍ଛାଜ୍ଞାନକ୍ରିୟାଶକ୍ତିତ୍ରୟଂ ଯଦ୍-ଭାବସାଧନମ୍ ।
ତଦ୍-ବ୍ରହ୍ମସତ୍ତ୍ୱାସାମାନ୍ୟଂ ପ୍ରୀତାତତ୍ତ୍ୱମୁପାସ୍ମହେ ॥

ଓଁ ଭଦ୍ରଂ କର୍ଣ୍ଣେଭିଃ ଶୁଣ୍ଠୟାମ ଦେବାଃ । ଭଦ୍ରଂ ପଶ୍ୟେମାକ୍ଷତିର୍ଯଜତ୍ରାଃ ।
ସ୍ଥିରୈରଙ୍ଗୈସ୍ତୁଷ୍ଟୁବାଗ୍ନୌସସ୍ତନୁଭିଃ । ବ୍ୟଶେମ ଦେବହିତଂ ଯଦାୟୁଃ ।
ସ୍ୱସ୍ତି ନ ଇନ୍ଦ୍ରୋ ବୃଦ୍ଧଶ୍ରବାଃ । ସ୍ୱସ୍ତି ନଃ ପୂଷା ବିଶ୍ୱବେଦାଃ ।
ସ୍ୱସ୍ତି ନସ୍ତ୍ରାକ୍ଷ୍ୟା ଅରିଷ୍ଟନେମିଃ । ସ୍ୱସ୍ତି ନୋ ବୃହସ୍ପତିର୍ଦଧାତୁ ।
ଓଁ ଶାନ୍ତିଃ ଶାନ୍ତିଃ ଶାନ୍ତିଃ ॥

ଦେବା ହ ବୈ ପ୍ରଜାପତିମବ୍ରୁବନ୍-କା ପ୍ରୀତା କିଂ ରୂପମିତି ।
ସ ହୋବାଚ ପ୍ରଜାପତିଃ ସା ପ୍ରୀତେତି ।
ମୂଲପ୍ରକୃତିରୂପତ୍ୱାସ୍ତା ପ୍ରୀତା ପ୍ରକୃତିଃ ସ୍ତୂତା ।
ପ୍ରଣବପ୍ରକୃତିରୂପତ୍ୱାସ୍ତା ପ୍ରୀତା ପ୍ରକୃତିରୂପ୍ୟତେ ।
ପ୍ରୀତା ଇତି ତ୍ରିବର୍ଣ୍ଣାତ୍ମା ସାକ୍ଷାନ୍ନାୟାମୟୀ ଭବେତ୍ ।
ବିଷ୍ଣୁଃ ପ୍ରପଞ୍ଚବୀଜଂ ଚ ମାୟା ଇକାର ଭବ୍ୟତେ ।
ସକାରଃ ସତ୍ୟମମୃତଂ ପ୍ରାପ୍ତିଃ ସୋମଶ୍ଚ କୀର୍ତ୍ୟତେ ।
ତକାରସ୍ତାରଲକ୍ଷ୍ମ୍ୟା ଚ ବୈରାଜଃ ପ୍ରସ୍ତରଃ ସ୍ତୂତଃ ॥ ୧ ॥

ଇକାରରୂପିଣୀ ସୋମାମୃତାବୟବଦିବ୍ୟାଲଂକାରପ୍ରତ୍ନୌକ୍ତିକାଦ୍ୟାଭରଣାଲଂକୃତା
ମହାମାୟାଃ ବ୍ୟକ୍ତରୂପିଣୀ ବ୍ୟକ୍ତା ଭବତି ।

ପ୍ରଥମା ଶବ୍ଦବ୍ରହ୍ମମୟା ସ୍ଵାଧ୍ୟାୟକାଲେ ପ୍ରସନ୍ନା ଉଦ୍-ଭାବନକରୀ ସାତ୍ତ୍ଵିକା,
ଦ୍ଵିତୀୟା ଭୂତଲେ ହଲାଗ୍ରେ ସମୁପ୍ତନ୍ନା, ତୃତୀୟା ଇକାରରୂପିଣୀ ଅବ୍ୟକ୍ତସ୍ଵରୂପା
ଭବତୀତି ସୀତେତ୍ୟଦାହରନ୍ତି ।

ଶୌନକୀୟେ — ଶ୍ରୀରାମସାନ୍ନିଧ୍ୟବଶାଞ୍ଜଗଦାନନ୍ଦକାରିଣୀ ।

ଉତ୍ପତ୍ତିସ୍ଥିତିସଂହାରକାରିଣୀ ସର୍ବଦେହିନାମ୍ ।

ସୀତା ଭଗବତୀ ଜ୍ଞେୟା ମୂଲପ୍ରକୃତିସଂଜ୍ଞିତା ।

ପ୍ରଣବତ୍ତାତ୍-ପ୍ରକୃତିରିତି ବଦନ୍ତି ବ୍ରହ୍ମବାଦିନ ଇତି ।

ଅଥାତୋ ବ୍ରହ୍ମଜିଜ୍ଞାସେତି ଚ ।

ସା ସର୍ବବେଦମୟା ସର୍ବଦେବମୟା ସର୍ବଲୋକମୟା ସର୍ବକୀର୍ତ୍ତିମୟା

ସର୍ବଧର୍ମମୟା ସର୍ବାଧାରକାର୍ଯ୍ୟକାରଣମୟା ମହାଲକ୍ଷ୍ମୀର୍ଦେବେଶସ୍ୟ

ଭିନ୍ନାଭିନ୍ନରୂପା ଚେତନାଚେତନାତ୍ମିକା ବ୍ରହ୍ମସ୍ଥାବରାତ୍ମିକା ତଦ୍ଭୁଗକର୍ମବିଭାଗଭେଦାଛରୀରରୂପା

ଦେବର୍ଷିମନ୍ତୁଷ୍ୟଗନ୍ଧର୍ବରୂପା ଅସୁରରାକ୍ଷସଭୂତପ୍ରେତପିଶାଚଭୂତାଦିଭୂତଶରୀରରୂପା

ଭୂତେନ୍ଦ୍ରିୟମନଃପ୍ରାଣରୂପେତି ଚ ବିଜ୍ଞାୟତେ ॥ ୨ ॥

ସା ଦେବୀ ତ୍ରିବିଧା ଭବତି — ଶକ୍ତ୍ୟାସନେଚ୍ଛାଶକ୍ତିଃ କ୍ରିୟାଶକ୍ତିଃ ସାକ୍ଷାଚ୍ଛକ୍ତିରିତି ।

ଇଚ୍ଛାଶକ୍ତିସ୍ତ୍ରିବିଧା ଭବତି —

ଶ୍ରୀଭୂମିନୀଲାତ୍ମିକା ଭଦ୍ରରୂପିଣୀ ପ୍ରଭାବରୂପିଣୀ ସୋମସୂର୍ଯ୍ୟାଗ୍ନିରୂପା ଭବତି ।

ସୋମାତ୍ମିକା ଓଷଧୀନାଂ ପ୍ରଭବତି କଳ୍ପବୃକ୍ଷପୁଷ୍ପଫଲଲତାଗୁଳ୍ମାତ୍ମିକା

ଔଷଧଭେଷଜାତ୍ମିକା ଅମୃତରୂପା ଦେବାନାଂ ମହତ୍ସ୍ତୋମଫଳପ୍ରଦା

ଅମୃତେନ ତୃପ୍ତିଂ ଜନୟନ୍ତୀ ଦେବାନାମନ୍ନେନ ପଶୁନାଂ ତୃଣେନ ତତ୍ତଞ୍ଜୀବାନାଂ

ସୂର୍ଯ୍ୟାଦିସକଳଭୁବନପ୍ରକାଶିନୀ ଦିବା ଚ ରାତ୍ରିଃ କାଳକଳାନିମେଷମାରଭ୍ୟ

ଘଟିକାଷ୍ଟୟାମଦିବସ(ବାର)ରାତ୍ରିଭେଦେନ ପକ୍ଷମାସର୍ତ୍ତୟନସଂବସ୍ତରଭେଦେନ

ମନୁଷ୍ୟାଣାଂ ଶତାୟୁଃକଳ୍ପନୟା ପ୍ରକାଶମାନା ଚିରକ୍ଷିପ୍ରବ୍ୟପଦେଶେନ ନିମେଷମାରଭ୍ୟ

ପରାର୍ଧପର୍ଯ୍ୟନ୍ତଂ କାଳଚକ୍ରଂ ଜଗଜ୍ଜନ୍ମମିତ୍ୟାଦିପ୍ରକାରେଣ ଚକ୍ରବର୍ତ୍ତବର୍ତ୍ତମାନାଃ

ସର୍ବସୌଧସୌଧବ କାଳସ୍ୟ ବିଭାଗବିଶେଷାଃ ପ୍ରକାଶରୂପାଃ କାଳରୂପା ଭବନ୍ତି ।

ଅଗ୍ନିରୂପା ଅନ୍ନପାନାଦିପ୍ରାଣିନାଂ କ୍ଷୁତ୍ତୃଷ୍ଣାତ୍ତିକା ଦେବାନାଂ ମୁଖରୂପା ବନୌଷଧୀନାଂ
ଶୀତୋଷ୍ଠରୂପା କାଷ୍ଠେଷ୍ଠଦ୍ରବହିଷ୍ଠ ନିତ୍ୟାନିତ୍ୟରୂପା ଭବତି ।। ୩ ।।

ଶ୍ରୀଦେବୀ ତ୍ରିବିଧଂ ରୂପଂ କୃତ୍ବା ଭଗବତ୍ସଂକଳ୍ପାନୁଗୁଣ୍ୟେନ ଲୋକରକ୍ଷଣାର୍ଥଂ ରୂପଂ ଧାରୟତି ।
ଶ୍ରୀରିତି ଲକ୍ଷ୍ମୀରିତି ଲକ୍ଷ୍ୟମାଶା ଭବତୀତି ବିଜ୍ଞାୟତେ ।

ଭୂଦେବୀ ସସାଗରାମ୍ଭଃସପ୍ତଦ୍ୱୀପା ବସୁନ୍ଧରା

ଭୂରାଦିଚତୁର୍ଦ୍ଦଶଭୁବନାନାମାଧାରାଧେୟା ପ୍ରଣବାତ୍ତିକା ଭବତି ।

ନୀଲା ଚ ମୁଖବିଦ୍ୟୁନ୍ମାଲିନୀ ସର୍ବୌଷଧୀନାଂ ସର୍ବପ୍ରାଣିନାଂ ପୋଷଣାର୍ଥଂ ସର୍ବରୂପା ଭବତି ।

ସମସ୍ତଭୁବନସ୍ୟାଧୋଭାଗେ ଜଳାକାରାତ୍ତିକା ମଣ୍ଡୁକମୟେତି ଭୁବନାଧାରେତି ବିଜ୍ଞାୟତେ ।।

କ୍ରିୟାଶକ୍ତିସ୍ୱରୂପଂ ହରେର୍ମୁଖାନୁଦଃ । ତନ୍ନାଦାଦ୍ୱିମୁଃ । ବିନ୍ଦୋରୋଂକାରଃ ।

ଓଂକାରାପୁରତୋ ରାମବୈଶାନସପର୍ବତଃ ।

ତପୁର୍ବତେ କର୍ମଜ୍ଞାନମୟାଭିର୍ବହୁଶାଖା ଭବନ୍ତି ।। ୪ ।।

ତତ୍ର ତ୍ରୟୀମୟଂ ଶାସ୍ତ୍ରମାଦ୍ୟଂ ସର୍ବାର୍ଥଦର୍ଶନମ୍ ।

ରାଗ୍ୟଜୁଃସାମରୂପତ୍ୱାଦ୍ୱୟୀତି ପରିକୀର୍ତ୍ତିତା । କାର୍ଯ୍ୟସିଦ୍ଧେନ ଚତୁର୍ଥା ପରିକୀର୍ତ୍ତିତା ।

ରତୋ ଯଜୁଂଷି ସାମାନି ଅଥର୍ବାଙ୍ଗିରସସ୍ତଥା ।

ଚାତୁର୍ହୋତ୍ରପ୍ରଧାନତ୍ୱାଲ୍ଲିଙ୍ଗାଦିତ୍ରିତୟଂ ତ୍ରୟୀ ।

ଅଥର୍ବାଙ୍ଗିରସଂ ରୂପଂ ସାମରାଗ୍ୟଜୁରାତ୍ମକମ୍ ।

ତଥା ଦିଶନ୍ତ୍ୟାଭିଚାରସାମାନ୍ୟେନ ପୃଥକ୍ପୃଥକ୍ ।

ଏକବିଂଶତିଶାଖାୟାମ୍ବୃହେଦଃ ପରିକୀର୍ତ୍ତିତଃ ।

ଶତଂ ଚ ନବଶାଖାସୁ ଯଜୁଷାମେବ ଜନ୍ମନାମ୍ ।

ସାମ୍ନଃ ସହସ୍ରଶାଖାଃ ସୁ୍ୟଃ ପଞ୍ଚଶାଖା ଅଥର୍ବଶଃ ।

ବୈଶାନସମତସ୍ତସ୍ମିନ୍ନାଦୌ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷଦର୍ଶନମ୍ ।

ସ୍ପର୍ଶତେ ମୁନିଭିର୍ନିତ୍ୟଂ ବୈଶାନସମତଃ ପରମ୍ ।

କଲ୍ଲୋ ବ୍ୟାକରଣଂ ଶିକ୍ଷା ନିରୁକ୍ତଂ ଜ୍ୟୋତିଷଂ ଛନ୍ଦ ଏତାନି ଷଡଙ୍ଗାନି ।। ୫ ।।

ଉପାଙ୍ଗମୟନ୍ ତୈବ ମୀମାଂସାନ୍ୟାୟବିସ୍ତରଃ ।
 ଧର୍ମଜ୍ଞସେବିତାର୍ଥଂ ଚ ବେଦବେଦୋଽପିକଂ ତଥା ।
 ନିବନ୍ଧାଃ ସର୍ବଶାଖା ଚ ସମୟାଚାରସଙ୍ଗତିଃ ।
 ଧର୍ମଶାସ୍ତ୍ରଂ ମହର୍ଷିଶାମନ୍ତ୍ରଃକରଣସଂଭୃତମ୍ ।
 ଇତିହାସପୁରାଣାଶ୍ୟମୁପାଙ୍ଗଂ ଚ ପ୍ରକୀର୍ତ୍ତିତମ୍ ।
 ବାସ୍ତୁବେଦୋ ଧନୁର୍ବେଦୋ ଗାନ୍ଧର୍ବଶ୍ଚ ତଥା ମୁନେ ।
 ଆୟୁର୍ବେଦଶ୍ଚ ପଞ୍ଚେତେ ଉପବେଦାଃ ପ୍ରକୀର୍ତ୍ତିତାଃ ।
 ଦଣ୍ଡୋ ନୀତିଶ୍ଚ ବାର୍ତା ଚ ବିଦ୍ୟା ବାୟୁଜୟଃ ପରଃ ।
 ଏକବିଂଶତିଭେଦୋଽୟଂ ସ୍ୱପ୍ରକାଶଃ ପ୍ରକୀର୍ତ୍ତିତଃ ।
 ବୈଖାନସରଂଷେଃ ପୂର୍ବଂ ବିଷ୍ଣୋର୍ବାଣୀ ସମୁଦ୍-ଭବେତ୍ ।
 ତ୍ରୟୀରୂପେଣ ସଂକଳ୍ପ୍ୟ ଇଥ୍ୟଂ ଦେହୀ ବିଜ୍ଞମୃତେ ।
 ସଂଖ୍ୟାରୂପେଣ ସଂକଳ୍ପ୍ୟ ବୈଖାନସରଂଷେଃ ପୁରା ।
 ଉଦିତୋ ଯାଦୃଶଃ ପୂର୍ବଂ ତାଦୃଶଂ ଶୃଣୁ ମେଃଶିଳମ୍ ।
 ଶଶ୍ୱଦ୍-ବ୍ରହ୍ମମୟଂ ରୂପଂ କ୍ରିୟାଶକ୍ତିରୂପାଦୃତା ।
 ସାକ୍ଷାଚ୍ଛକ୍ତିର୍ଭଗବତଃ ସ୍ମରଣମାତ୍ରରୂପାବିର୍ଭାବପ୍ରାଦୁର୍ଭାବାଦ୍ଭିକା
 ନିଗ୍ରହାନୁଗ୍ରହରୂପା ଶାନ୍ତିତେଜୋରୂପା
 ବ୍ୟକ୍ତାବ୍ୟକ୍ତକାରଣତରଣସମଗ୍ରାବୟବମୁଖବର୍ଣ୍ଣଭେଦାଭେଦରୂପା
 ଭଗବତ୍ତୁହରାରିଣ୍ୟନପାୟିନ୍ୟନବରତସହାଶ୍ରୟଶ୍ଚାଦିତାନୁଦିତାକାରା
 ନିମେଷୋନ୍ନେଷସୃଷ୍ଟିସ୍ଥିତିସଂହାରତିରୋଧାନାନୁଗ୍ରହାଦିସର୍ବଶକ୍ତିସାମର୍ଥ୍ୟାସାକ୍ଷାଚ୍ଛକ୍ତିରିତି
 ଗୀୟତେ ॥ ୭ ॥

ଇଚ୍ଛାଶକ୍ତିସ୍ଥିବିଧା ପ୍ରଲୟାବସ୍ଥାୟାଂ ବିଶ୍ରମଣାର୍ଥଂ ଭଗବତେ ।
 ଦକ୍ଷିଣବକ୍ଷଃସ୍ଥଲେ ଶ୍ରୀବତ୍ସାକୃତିର୍ଭୂତ୍ୱା ବିଶ୍ରାମ୍ୟତୀତି ସା ଯୋଗଶକ୍ତିଃ ।

ଭୋଗଶକ୍ତିର୍ଭୋଗରୂପା କଳ୍ପବୃକ୍ଷକାମଧେନୁଚିନ୍ତାମଣିଶଙ୍ଖପଦ୍ମନିଧ୍ୟାଦିନବନିଧିସମାଶ୍ରିତା
 ଭଗବଦୁପାସକାନାଂ କାମନୟାଃକାମନୟା ବା ଭକ୍ତିଯୁକ୍ତା ନରଂ
 ନିତ୍ୟନୈମିତ୍ତିକକର୍ମଭିରଗ୍ନିହୋତ୍ରାଦିଭିର୍ବା
 ଯୁମନିୟମାସନପ୍ରାଣାୟାମପ୍ରତ୍ୟାହାରଧ୍ୟାନଧାରଣାସମାଧିଭିର୍ବାଲମନଶ୍ଚପି
 ଗୋପୁରପ୍ରାକାରାଦିଭିର୍ବିମାନାଦିଭିଃ ସହ ଭଗବଦ୍ବିଗ୍ରହାର୍ଚ୍ଚାପୂଜୋପକରଣୈରର୍ଚନୈଃ ସ୍ନାନାଦିଭିର୍ବା
 ପିତୃପୂଜାଦିଭିରନ୍ନପାନାଦିଭିର୍ବା ଭଗବତ୍-ପ୍ରୀତ୍ୟର୍ଥମୁକ୍ତା ସର୍ବଂ କ୍ରିୟନ୍ତେ ।। ୭ ।।

ଅଥାତୋ ବୀରଶକ୍ତିଶ୍ଚତୁର୍ଭୁଜାଃଭୟବରଦପଦ୍ମଧରା କିରୀଟାଭରଣୟୁତା ସର୍ବଦେବୈଃ
 ପରିବୃତା କଳ୍ପତରୁମୂଳେ ଚତୁର୍ଭିର୍ଗର୍ଜେ ରତ୍ନଘଟୈରମୃତଜଳୈରଭିଷିତ୍ୟମାନା
 ସର୍ବଦୈବତୈର୍ବ୍ରହ୍ମାଦିଭିର୍ବନ୍ଦ୍ୟମାନା ଅଶିମାଦ୍ୟଷ୍ଟୈଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟୟୁତା ସଂମୁଖେ କାମଧେନୁନା
 ସୁୟମାନା ବେଦଶାସ୍ତ୍ରାଦିଭିଃ ସୁୟମାନା ଜୟାଦ୍ୟଘ୍ନରଃସ୍ତ୍ରୀଭିଃ ପରିଚର୍ଯ୍ୟମାଣା
 ଆଦିତ୍ୟସୋମାଭ୍ୟାଂ ଦୀପାଭ୍ୟାଂ ପ୍ରକାଶ୍ୟମାନା ତୁମ୍ବୁରୁନାରଦାଦିଭିର୍ଗୀୟମାନା
 ରାକାସିନୀବାଲୀଭ୍ୟାଂ ଛତ୍ରେଣ ହ୍ଲାଦିନୀମାୟାଭ୍ୟାଂ ଚାମରେଣ ସ୍ବାହାସ୍ବାଧ୍ୟାଭ୍ୟାଂ
 ବ୍ୟଜନେନ ଭୃଗୁପୁଣ୍ୟାଦିଭିରଭ୍ୟର୍ଚ୍ୟମାନା ଦେବୀ ଦିବ୍ୟସିଂହାସନେ ପଦ୍ମାସନାରୁଢା
 ସକଳକାରଣକାର୍ଯ୍ୟକରୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀଦୈବସ୍ୟ ପୃଥଗ୍ଭବନକଳ୍ପନା ।
 ଅଲଂଚକାର ଘ୍ନିରା ପ୍ରସନ୍ନଲୋଚନା ସର୍ବଦେବତୈଃ ପୂଜ୍ୟମାନା ବୀରଲକ୍ଷ୍ମୀରିତି
 ବିଜ୍ଞାୟତ ଇତ୍ୟୁପନିଷଦ୍ ।। ୮ ।।

ଓଁ ଭଦ୍ରଂ କର୍ଣ୍ଣେଭିଃ ଶୁଣୁୟାମ ଦେବାଃ । ଭଦ୍ରଂ ପଶ୍ୟେମାକ୍ଷତିର୍ଯଜତ୍ରାଃ ।
 ଘ୍ନିରୈରଞ୍ଜୈସ୍ତୁଷ୍ଟୁବାଗ୍ନୂସସ୍ତନୁଭିଃ । ବ୍ୟଶେମ ଦେବହିତଂ ଯଦାୟୁଃ ।
 ସ୍ବସ୍ତି ନ ଇନ୍ଦ୍ରୋ ବୃଦ୍ଧଶ୍ରବାଃ । ସ୍ବସ୍ତି ନଃ ପୂଷା ବିଶ୍ବବେଦାଃ ।
 ସ୍ବସ୍ତି ନସ୍ତାର୍ଷ୍ୟୋ ଅରିଷ୍ଟନେମିଃ । ସ୍ବସ୍ତି ନୋ ବୃହସ୍ପତିର୍ଦଧାତୁ । ଓଁ ଶାନ୍ତିଃ ଶାନ୍ତିଃ ଶାନ୍ତିଃ ।।

।। ଇତି ସୀତୋପନିଷସମାପ୍ତା ।।

